

Công bố Tông Sắc Năm Thánh về lòng thương xót của Chúa

VATICAN - Chiều thứ Bảy 11-4-2015, Tông sắc của Đức Thánh Cha ấn định Năm Thánh Ngoại thường về lòng thương xót của Chúa đã được công bố tại Đền thờ Thánh Phêrô.

Năm Thánh này sẽ bắt đầu từ ngày 8-12 năm nay và kết thúc vào ngày 20-11-2016, Lễ Chúa Kitô Vua.

Tông sắc dài mang tựa đề "Misericordiae Vultus" (Khuôn mặt thương xót) qua đó, ĐTC giải thích những lý do khiến ngài tuyên bố Năm Thánh đặc biệt về lòng thương xót, đồng thời đề ra những đường hướng giúp sống Năm Thánh tốt đẹp nhất.

Trước khi bắt đầu kinh chiều, tại tiền đường Đền thờ gần cửa Năm Thánh, trước sự hiện diện của gần 40 Hồng Y và 30 giám mục cùng các chức sắc khác, ĐTC đã đọc lời nguyện rồi trao Tông Sắc cho ĐHY Giám quản Đền thờ Thánh Phêrô, và 3 Đền thờ khác, 3 Hồng y Tổng trưởng Bộ Giám mục, Đông Phương và Truyền giáo, cũng như cho đại diện các Giáo Hội rải rác trên thế giới và cho 7 Đức Ông Công chứng viên Tông Tòa.

Một Đức Ông Công chứng đã đọc một vài đoạn trong Tông Sắc trước Cửa Năm Thánh ở cuối đền thờ thánh Phêrô.

Tông sắc gồm 3 phần: trong phần đầu ĐTC đào sâu ý niệm Thương xót, trong phần hai ngài trình bày một số gợi ý để cử hành Năm Thánh. Sau cùng phần ba chứa đựng một số lời kêu gọi.

Nội dung Tông Sắc "Misericordiae vultus"

I- Phần thứ I: ý niệm Lòng Thương xót

Trong phần này, ĐTC nhấn mạnh rằng việc mở cửa Năm Thánh tại Đền thờ Thánh Phêrô sẽ diễn ra vào ngày 8-12 năm nay vì hai lý do: thứ nhất vì ngày ấy trùng vào Lễ Đức Mẹ Vô Nhiễm nguyên tội, là Đấng được Thiên Chúa muốn là "người thánh thiện và không tỳ ố trong tình thương" "để nhân loại không bị lẻ loi

và lệ thuộc sự ác". Thứ hai, ngày 8 tháng 12 tới đây cũng là ngày kỷ niệm 50 năm bế mạc Công đồng chung Vatican II là Công đồng đã "phá đổ những bức tường thành khép kín Giáo Hội trong thời gian quá lâu trong một thành trì đặc ân", để đưa Giáo Hội "loan báo Tin Mừng một cách mới mẻ", sử dụng "liều thuốc thương xót, thay vì dùng những vũ khí ngặt nghèo", như Đức Gioan 23 đã nói.

Trong mỗi giáo phận cũng có một Cửa Thánh

Tiếp đến, ĐTC Phanxicô loan báo rằng Chúa nhật 13-12 năm nay, Chúa nhật thứ 3 mùa Vọng, ngài sẽ mở Cửa Năm Thánh tại Nhà thờ chính tòa của giáo phận Roma, tức là Vương cung thánh đường thánh Gioan Laterano. Sau đó các Cửa Năm Thánh tại các Vương cung thánh đường giáo hoàng khác ở Roma cũng được mở ra. Ngoài ra, ĐTC qui định rằng trong mỗi giáo phận và cả các Đền thánh cũng sẽ mở Cửa Thương Xót như thế trong trọn Năm Thánh, để Năm Thánh này cũng có thể được cử hành ở cấp địa phương, "như một dấu chỉ hiệp thông của toàn thể Giáo Hội".

Lòng thương xót, xà nhà của Giáo Hội

ĐTC viết: lòng thương xót là "Con đường liên kết Thiên Chúa với con người, vì mở rộng tâm hồn cho niềm hy vọng được yêu thương mãi mãi, mặc dù có những giới hạn do tội lỗi chúng ta"; lòng thương xót là "luật căn bản ở trong tâm hồn mỗi người"; là "xà nhà nâng đỡ cuộc sống của Giáo Hội"; "là lý tưởng sống và là tiêu chuẩn xác định xem niềm tin của chúng ta có đáng tin nhiệm hay không". Có nhiều định nghĩa ĐTC Phanxicô dành cho lòng thương xót, ngài nhấn mạnh rằng lòng thương xót "không phải là một dấu chỉ sự yếu nhược, nhưng đúng hơn là phẩm tính toàn năng của Thiên Chúa". Lòng thương xót của Thiên Chúa là "vĩnh cửu" vì "đời đời con người sẽ luôn ở dưới cái nhìn thương xót của Chúa Cha". Trong Chúa Giêsu, "tất cả đều nói về lòng thương xót và không gì bị thiếu sự cảm thương", vì "con người của Chúa Giêsu không là gì khác hơn là tình thương, một tình thương trao ban nhưng không".

Về điểm này, ĐTC nhấn mạnh một điều quan trọng: lòng thương xót "không phải chỉ là hành động của Chúa Cha, nhưng còn trở thành tiêu chuẩn để hiểu ai là những người con đích thực của Chúa". Trong thực hành, "tất cả chúng ta đều được kêu gọi sống lòng thương xót vì lòng thương xót đã được áp dụng cho chúng ta trước tiên": vì thế, "tha thứ những xúc phạm người ta làm cho chúng ta, chính là một mệnh lệnh mà các tín hữu Kitô không thể tránh né hoặc bỏ qua".

ĐTC nhận xét rằng bao nhiêu lần, tha thứ dường như là điều khó khăn, nhưng "tha thứ chính là phương tiện đặt trong những bàn tay mong manh của con người để đạt tới sự thanh thản trong tâm hồn", "để sống hạnh phúc".

ĐTC viết thêm rằng: cả "uy tín, sự đáng tin nhiệm của Giáo Hội cũng tiến qua con đường từ bi thương xót và cảm thương": "có lẽ trong thời gian quá dài, chúng ta đã quên ấn định và sống con đường thương xót", chiều theo cảm dỗ "luôn đòi hỏi công lý và chỉ có công lý", trong lúc nơi nền văn hóa hiện nay, "kinh nghiệm về sự tha thứ ngày càng trở nên khan hiếm". Từ đó, ĐTC nhắn nhủ Giáo Hội hãy đảm nhận trách vụ "vui mừng loan báo sự tha thứ", "là sức mạnh làm tái sinh vào cuộc sống mới và mang lại can đảm để hướng nhìn về tương lai trong niềm hy vọng".

Khẩu hiệu của Năm Thánh là: hãy có lòng thương xót như Chúa Cha

Tiếp tục Tông Sắc, ĐTC nhắc nhở rằng chủ đề lòng thương xót là điều mà ngài đặc biệt quý chuộng, đến độ đã chọn khẩu hiệu giám mục của ngài là "Miserando atque eligendo" (Người cảm thương và chọn [Ông Matthêu], đây là một thành ngữ "vẫn luôn gây ấn tượng mạnh cho tôi". Rồi ĐTC trích dẫn thông điệp "Dives in misericordia" (Thiên Chúa giàu lòng xót thương) của Đức Gioan Phaolô II. ĐTC nhấn mạnh "sự cấp thiết phải loan báo và làm chứng về lòng thương xót trong thế giới ngày nay" với một "lòng hăng say mới mẻ và bằng một hoạt động mục vụ được đổi mới", vì đó là "điều có tính chất quyết định đối với Giáo Hội và đối với uy tín việc loan báo của Giáo Hội". "Nơi nào Giáo Hội hiện diện, thì nơi đó lòng thương xót của Chúa Cha phải trở thành điều hiển nhiên tỏ tường", "và nơi nào có các tín hữu Kitô, thì bất kỳ ai cũng có thể tìm được một ốc đảo từ bi thương xót".

Phần thứ I trong Tông Sắc của ĐTC kết thúc với lời nhấn mạnh về khẩu hiệu của Năm Thánh, nghĩa là "Các con hãy có lòng thương xót như Chúa Cha", câu này trích từ Tin Mừng theo thánh Luca, đoạn 6 câu 36. Đây chính là "một chương trình sống rất đòi hỏi, đầy hoan lạc và an bình". ĐTC tái kêu gọi các tín hữu hãy có khả năng "lắng nghe Lời Chúa để có thể chiêm ngắm lòng thương xót của Chúa và đón nhận lòng thương xót như chính lối sống của mình".

II- Sang phần thứ II của Tông Sắc, ĐTC trình bày chủ đề:

"Làm thế nào để sống Năm Thánh một cách tốt đẹp nhất". Ngài đưa ra một số

chỉ dẫn thực hành, ví dụ:

- Đi hành hương, vì hành hương sẽ là một "dấu chỉ nói lên sự kiện cả lòng thương xót cũng là một mục tiêu cần đạt tới, nó đòi hỏi sự dấn thân và hy sinh".

- Đừng xét đoán để khỏi bị xét đoán, nhưng hãy tha thứ và cho đi, xa tránh tật xấu nói hành nói xấu người khác, tránh những lời nói vì ghen tương, phân bì, và hãy đón nhận điều tốt lành ở nơi mỗi người, trở thành khí cụ tha thứ.

- Cởi mở tâm hồn đối với những môi trường bên lề cuộc sống, mang lại an ủi, cảm thương, liên đới và quan tâm đến những người đang sống trong những tình trạng bấp bênh, đau khổ trên thế giới ngày nay", "quan tâm đến bao nhiêu anh chị em bị tước đoạt phẩm giá", "Ước gì tiếng kêu của họ trở thành tiếng kêu của chúng ta và cùng nhau chúng ta có thể phá vỡ hàng rào của sự dửng dưng lãnh đạm là thái độ đang lan tràn, che đậy sự giả hình và ích kỷ".

- Vui mừng thực thi những công việc bác ái về thể lý và tinh thần, để "thức tỉnh lương tâm ngái ngủ của chúng ta trước thảm trạng nghèo đói". Đàng khác, ĐTC nhấn mạnh sứ mạng của Chúa Giêsu là: mang lại an ủi cho người nghèo, loan báo sự giải thoát cho các tù nhân của các chế độ nô lệ tân thời, trả lại thị giác cho người co cụm vào mình, trả lại phẩm giá cho người bị tước mất, có khả năng "chiến thắng sự dốt nát mà hàng triệu người đang phải chịu trên thế giới, nhất là các trẻ em không được trợ giúp cần thiết để thoát khỏi cảnh nghèo". Như thánh Gioan Thánh Giá đã nói, "vào cuối đời, chúng ta sẽ bị phán xét về đức bác ái".

- Trong các giáo phận, hãy gia tăng sáng kiến cầu nguyện và thống hối "24 giờ cho Chúa", sáng kiến này cần cử hành vào những ngày thứ Sáu và thứ Bảy tuần thứ tư mùa Chay. Đặc biệt ĐTC nêu bật rằng bao nhiêu người trẻ đang đến gần bí tích Hòa Giải là bí tích giúp "động chạm một cách cụ thể lòng thương xót cao cả của Thiên Chúa", nhờ đó nhiều người trẻ cảm thấy có thể "tái khám phá ý nghĩa cuộc sống của mình".

Các linh mục được phép tha những tội dành quyền giải cho Tòa Thánh

Có một đoạn trong đó ĐTC bàn về đề tài tha tội: nhất là ngài cầu mong rằng "các vị giải tội hãy trở thành dấu chỉ đích thực về lòng thương xót của Chúa Cha", không phải bằng cách 'sáng tác' theo húng trong nghĩa vụ này, nhưng bằng cách trở thành những "hối nhân đầu tiên tìm ơn tha thứ". "Vì thế, mỗi vị giải tội, như

người trung thành phục vụ ơn tha thứ của Thiên Chúa, phải đón nhận các tín hữu "như người cha trong dụ ngôn người con trai hoang đàng", hoặc "như một người cha chạy ra gặp con mình, dù người con ấy đã phung phí của cải của cha". Vì thế, các vị giải tội "đừng đặt những câu hỏi không thích hợp", "nhưng biến đón nhận nơi tâm hồn mỗi hối nhân lời kêu cầu trợ giúp và xin tha thứ", các vị giải tội được mời gọi luôn luôn trở thành dấu chỉ sự tối thượng của lòng thương xót, ở mọi nơi và trong mọi hoàn cảnh, và dù thế nào đi nữa".

Tiếp đến ĐTC loan bào rằng trong Mùa Chay Năm Thánh, ngài sẽ gửi các Thừa sai của lòng thương xót, tức là những linh mục mà ngài "ban quyền được tha cả những tội dành quyền giải cho Tòa Thánh". Ngài giải thích rằng "các thừa sai ấy là dấu chỉ sự quan tâm từ mẫu của Giáo Hội đối với dân Chúa, và sẽ là những vị kiến tạo nơi mọi người "một cuộc gặp gỡ đầy tình người, nguồn mạch sự giải thoát, đầy tinh thần trách nhiệm để khắc phục những chướng ngại và trở lại cuộc sống mới của bí tích rửa tội". Đồng thời ĐTC yêu cầu tổ chức "các cuộc đại phúc" trong các giáo phận, để những thừa sai vừa nói đến loan báo niềm vui của ơn tha thứ".

Ân xá

Một yếu tố đặc biệt của Năm Thánh là Ân xá, ân xá chứng tỏ rằng "sự tha thứ của Thiên Chúa đối với các tội lỗi của chúng ta không có giới hạn". Thực vậy trong bí tích Hòa Giải, tội lỗi bị xóa bỏ nhờ ơn tha thứ của Thiên Chúa, với ân xá, tội nhân được giải thoát khỏi "dấu vết tiêu cực", khỏi mọi tàn tích do hậu quả của tội, tàn tích còn lại nơi đường lối cư xử và tư tưởng của chúng ta. Theo nghĩa đó, người được ân xá, thì có khả năng hành động trong tinh bác ái, tăng trưởng trong tình thương, thay vì tái sa ngã phạm tội.

III- Trong phần thứ ba của Tông Sắc, ĐTC đưa ra một số lời kêu gọi:

- Với những thành phần thuộc những nhóm tội phạm, ngài viết: "Vì thiện ích của anh chị em, tôi xin anh chị em hãy thay đổi cuộc sống, đừng tiếp tục dừng đứng đối với lời kêu gọi hãy cảm nghiệm lòng thương xót của Thiên Chúa. "Tiền bạc không mang lại hạnh phúc chân thực. Nó chỉ là một ảo tưởng và bạo lực sử dụng để tích lũy tiền bạc đẫm máu không làm cho người ta quyền năng và cũng chẳng trở nên bất tử. Không ai có thể tránh thoát sự phán xét của Thiên Chúa."

- Với những người gây ra hoặc đồng lõa với sự tham nhũng, ĐTC nói: "Đây là

lúc thuận lợi để thay đổi cuộc sống! Chỉ cần đón nhận lời mời gọi hoán cải và từng phục công lý trong khi Giáo Hội trao tặng lòng thương xót". Ngoài ra, ĐTC cũng nhấn mạnh rằng sự tham nhũng là "một tai ương làm cho xã hội ung thối, một tội trọng kêu thấu tới trời, vì nó làm thương tổn tận gốc rễ cuộc sống cá nhân và xã hội. "Nó là một sự miệt mài ở lại trong tội lỗi, muốn thay thế Thiên Chúa bằng ảo tưởng tiền bạc như một hình thức quyền năng; tham nhũng là một "công trình của đen tối, được nâng đỡ bằng sự ngờ vực và mưu mô": nó là một cám dỗ mà không ai có thể cảm thấy mình được miễn nhiễm. Từ đó ĐTC kêu gọi hãy loại trừ tai ương tham nhũng ra khỏi đời sống cá nhân và xã hội, bằng cách sử dụng khôn ngoan, cảnh giác, lương thiện, minh bạch, cùng với sự can đảm tố giác.

- Về việc đối thoại liên tôn, ĐTC nhắc nhở rằng: Do thái giáo và Hồi giáo đều coi lòng thương xót là một trong những phẩm tính cao trọng nhất của Thiên Chúa và hai tôn giáo này cũng tin rằng không ai có thể giới hạn lòng thương xót của Chúa, vì những cánh cửa của Chúa mở rộng. ĐTC cầu mong rằng Năm Thánh có thể "tạo điều kiện thuận lợi cho cuộc gặp gỡ với hai tôn giáo ấy và với những truyền thống tôn giáo cao quý khác, làm cho mọi người cởi mở hơn đối với sự đối thoại, loại bỏ mọi hình thức khép kín, khinh rẻ, khu trừ mọi hình thức bạo lực và kỳ thị.

- Về tương quan giữa công lý và lòng thương xót: đây không phải là hai khía cạnh tương phản với nhau, nhưng là hai chiều kích của cùng một thực tại duy nhất, hai khía cạnh này phát triển đến độ đạt tới tột đỉnh trong tình yêu sung mãn. Chúa Giêsu đã tách rời khỏi quan niệm vụ luật thuần túy, hoặc thái độ chỉ lo tuân giữ luật lệ, Chúa Giêsu chứng tỏ rằng "đại hồng ân lòng thương xót tìm kiếm những người tội lỗi để cống hiến cho họ ơn tha thứ và cứu độ". ĐTC giải thích rằng: "Công lý của Thiên Chúa chính là sự tha thứ của Chúa", và đó chính là vị thế tối thượng của lòng thương xót, là chiều kích cơ bản trong sứ mạng của Chúa Giêsu, vì "không phải sự tuân giữ luật mang lại ơn cứu thoát, nhưng là niềm tin nơi Chúa Giêsu Kitô". Theo nghĩa đó, "lòng từ bi không trái với công lý", vì qua đó, Thiên Chúa cống hiến cho tội nhân cơ hội "hồi tỉnh lại, hoán cải và tin tưởng". Dĩ nhiên, điều này không có nghĩa là "hạ giá công lý hoặc làm cho công lý trở nên thừa thãi, trái lại: ai làm lỗi thì phải đền bù, chịu hình phạt. Có điều là sự kiện này không phải là mục đích, nhưng là khởi đầu của một cuộc hoán cải, để họ cảm nghiệm được sự dịu dàng của ơn tha thứ. Xét cho cùng, tình thương

ở nơi nền tảng của một nền công lý đích thực".

Kết luận

Trong phần kết luận Tông Sắc, ĐTC nhắc đến hình ảnh Đức Maria, "Mẹ Thương Xót", cuộc sống của Mẹ được uốn nắn nhờ sự hiện diện của lòng thương xót nhập thể. Là hòm bia giao ước giữa Thiên Chúa và loài người, Mẹ Maria chứng thực rằng lòng thương xót của Con Thiên Chúa không có giới hạn và đi tới mỗi người không trừ một ai. Trong cùng viễn tượng ấy, ĐTC cũng nhắc đến thánh nữ Faustina Kowalka, là "vị đã được kêu gọi đi vào chiều sâu lòng thương xót của Chúa".

Tông sắc của ĐTC kết thúc với lời mời gọi "hãy để cho Thiên Chúa làm chúng ta ngạc nhiên, Chúa là Đấng không bao giờ mệt mỏi trong việc mở rộng cánh cửa tâm hồn của Người cho loài người. Vì thế, nghĩa vụ đầu tiên của Giáo Hội là dẫn đưa tất cả mọi người vào trong mầu nhiệm cao cả Lòng Thương xót của Thiên Chúa, chiêm ngưỡng tôn nhan Chúa Kitô, nhất là trong thời điểm như ngày nay, đầy những hy vọng lớn lao và những mâu thuẫn mạnh mẽ.

Chúa nhật 12-4-2015, cùng Tông Sắc của ĐTC sẽ được công bố trong lễ nghi phụng vụ tại 3 Đại vương cung thánh đường ở Roma: tại Đền thờ thánh Gioan Laterano lúc 5 giờ chiều, do ĐHY Giám quản Agostino Vallini chủ sự; tại Đền thờ Đức Bà Cả do ĐHY Santos Abril y Castello, trong thánh lễ lúc 10 giờ sáng cùng với Kinh Sĩ đoàn của Đền thờ này; còn tại Đền thờ Thánh Phaolô ngoại thành, trong thánh lễ lúc 10 giờ rưỡi sáng do ĐHY James Michael Harvey chủ sự.

G. Trần Đức Anh OP

Radiovatican